

Berättelsen om Johanna Lind skrevs 1972 av Nestor Lidin (1896-1977) bördig från Dackebränna i Liden. Nestor Lidin arbetade på olika sågverk vid kusten, men hans stora intresse var att skriva. Uppskattningen kom 1958 när den egna romanen "Folket från Rismyrtorpet" publicerades i Sundsvalls Tidning i inte mindre än 61 avsnitt! Nestor Lidins son Olle Lidin f. 1926, också född på Dackebränna och sedermera professor i Orientaliska språk i Köpenhamn mfl universitet i världen, har sett över originaltexten om Johanna Lind. Rubriksättning och bildanskaffning har gjorts av Arne Johansson, Lidens Tidning.

BERÄTTELSEN OM JOHANNA LIND

Fjällställen

På skogarna i Liden norr om Indalsälven finns det gott om så kallade "fjällställen". Med ett fjällställe menas en upparbetad jordbruksfastighet i vilda skogen. Det var en gård byggd på varje sådant fjällställe; där fanns kor och en häst och getter som bidrag till levebrödet åt gårdens innehavare.

Inom Lidens skogsområde fanns ett flertal fjällställen såsom Paljacka, Nordansjö, Anderberget, Vålåsen, Ropnåset, Skålgården, Skåldammet, Hållsjögården, Norrnåsgården, Järkvitslebäckens gård, Rigåsen etc. Dessa fjällställen låg somliga två mil från allmänna landsvägen och somliga en och en halv mil från farbar väg vid sommartid. På vintern var förhållandena bättre, när det alltid fanns en häst på varje gård. Som regel var gårdarna byggda vid någon sjö där det gick att fiska om sommaren. De mest givande och fiskrika sjöarna var Nordansjön, Hållsjön, Oxsjön och Stora Skålsjön. Den sistnämnda sjön är en mil lång och har inom parentes sagt femtiotvå holmar. Det bör nämnas att gårdarna Ropnåset och Skålgården ligger på dess stränder mitt emot varandra, Ropnåset på södra sidan och Skålgården på norra sidan. Ett skogsvaktarboställe ligger också på norra sidan; där har jorden på senare tid växt igen med buskar. Men Svenska Cellulosabolaget som numera äger alla upp räknade gårdar har reparerat gårdarna och dessa tjänar nu som semesterställen för arbetarna från dess fabriker. Skogsvaktarstället som också renoverats av bolaget tjänar som semesterhem för bolagets tjäns-temän. Det ligger högt till och man har därför en vidsträckt utsikt över den vida fjällvärlden med dess skogar, berg och sjöar. Vidare finns det nu bilvägar till alla gårdar för timmertransportens skull. På Skålgården har Erik Sällstedt bosatt sig, gift med en släkting till oss, Siri Lidin. Vidare finns det telefon nu till snart sagt alla gårdar.

Det är med andra ord annat nu än förr i världen. Jag var med på den tiden då man fick gå till fots till och från alla dessa gårdar. Därmed lämnar vi den geografiska bakgrunden och drar oss in på berättelsen om Johanna Lind.

Kyrkvaktmästare Salomon Petter Lind och Kyrkstigen

Salomon Petter Lind var kyrkvaktmästare i Liden men bosatt i Ropnåset. Han gick varje söndag den två mil långa vägen fram till Liden för att utföra sin syssla. I vintertid var det särskilt svårt ty kyrkan måste värmas upp med vedeldning. Vägen fram till Liden och kyrkan utgjorde den så kallade "kyrkstigen" från

Backviken förbi Lilla Skälsjön och förbi Kyrkbyns fåbodrar mellan Stora och Lilla Vallsjön och fram till kyrkan i Liden. Man kan fråga sig om det inte fanns någon lämpligare person i närheten av kyrkan som kunde sköta denna syssla. Det berättas emellertid ett han senare fick bostad i Kyrkbyn och inte behövde vandra denna fruktansvärda väg var söndag. Det berättas vidare att "kyrksamheten" hos folket i fjällvärlden var stor. Det var många som gick kyrkstigen om söndagarna för att få tillfälle att bevisa gudstjänsten i kyrkan. Det var väl också kanske enda nöjet i det bortglömda livet långt inne i skogen. Hela detta släkte var ett skogarnas folk. De stora avstånden bemästrade de alltid. Levebrödet klarade de på olika sätt, många barn fostrade de, och det har blivit ordentliga människor av dem, arbetsamma och duktiga. Men barnen har i senare tid tagit farväl av alla fjällställen och skogarna och bosatt sig i tätbefolkade bygder och skaffat sig arbeten som de inbringar levebrödet på.

Dottern Hulda Lindblom

Jag sitter hos Hulda Lindblom, äldsta barnet och dottern till Johanna Lind, och hon berättar mycket för mig. Hulda är född 1887 och är således 85 år gammal. Hon var gift med Vilhelm Lindblom som dog för några år sedan 79 år gammal. Hulda är född den 3 februari 1887 och vistas på ålderdomshemmet i Indal. Jag hade den äran att bevista hennes födelsedagskalas den 3 februari i år (1972).

Hulda Lindblom på 92-årsdagen med dottern Vilma t.h.

Jag sitter vid hennes bord och hör på och skriver medan hon pratar. Själv sitter hon på sängkanten på andra sidan bordet och stickar på en strumpa medan hon beskriver sina förfäders och sitt eget föregående liv. Hon berättar att hennes mor, Johanna Lind, var född 1850 och dog 1929 och hade satt sex barn till världen.

Hulda Lindblom har kvar sitt fulla intellekt, är god berättare, och jag hade möda att följa med när det bär till. Jag måste be henne att lugna sig ibland. Det här besöket hos henne skedde den 10 januari 1972. Hon berättar bl.a. att en bror till hennes mor, Johanna Lind, blev vådaskjuten av en arbetskamrat.

Älgjakten var vid den tiden för skogarnas folk ett gott bidrag till uppehållet. Hulda berättar att i hösttid var jaktlag ständigt ute för att skjuta älg. Älgkött var en bra sak att få saltat ner för vinterns behov.

Johanna och Petter Lind på Ropnäset

Vid den tiden bodde Johanna Lind och hennes man Petter Lind på det fjällställe som jag berättat om och som bar namnet Ropnäset. Det låg på södra sidan om Skälsjön ensamt och avsides. Johannas man, Petter Lind, var son till Salomon Petter Lind, kyrkvaktmästaren.

Sedan Petter Lind och Johanna Berg (som hon hette som ogift) blev gifta, flyttade de till Ropnäset. Johanna var född i Bredsjön i Ljustorp.

Älgjakt med yxa

Som sagt, det sköts mycket älg vid den tiden. En dag på höstsidan, troligen år 1890, var ett jaktlag ute på Rigås-skogen. Även Petter Lind, Johannas man, var med. Johanna var hemma tillsammans med drängen och de två barnen, Hulda tre år och Valdemar ett år; den sistnämnde låg i vaggan. På dagen kom en älg, travande och kastade sig i sjön nedanför gården. Johanna var ute med flickan, även drängen var ute på gårdsplan. Johanna och drängen kom överens om att döda älgen. De sprang ner till stranden, Johanna kastade den tre-åriga flickan i båten, ryckte åt sig en vass yxa, och sedan bar det iväg bortöver sjön för att hinna i fatt älgen. Drängen skötte årorna, Johanna stod i båten med yxan i högsta beredskap, och den tre-åriga flickan satt i båten och såg på. Och de hann ifatt älgen. Johanna dödade älgen med några yxhugg.

Det behöver inte nämnas att den tre-åriga flickan i båten var den nu 85-åriga Hulda Lindblom, min sagesman.

Det har sagts att Johanna hade fyra barn i båten, men det är fel; det var endast lilla Hulda som var med. Det fanns för övrigt bara två barn i hemmet vid den tiden. Den ett-åriga Valdemar låg hela tiden hemma i vaggan omedveten om vad hans mor hade för sig ute på sjön. Men, säger, Hulda, vilken risk

mamma tog den dagen ute på sjön. Älgen, som var stor, hade endast behövt lagt upp ena framlabben på båtanten och stjalpt båten, vänt den upp och ner.

Mor Greta på Skälgården, som sett att något var på färde ute på sjön kom med båten och drängen och var beredd att hjälpa till. Som sagts, Skälgården ligger på norra sidan av sjön; Ropnäset på södra sidan.

Men så kom ett av jaktlagen, storjägare, och hjälpte Johanna att få älgen i land. Det var Åhlander på Rigåsen, Karl-Erik Carlsson på Anderberget och så var det Petter Lind, Johannas man. Och de flådde och styckade älgen. Men det sägs att Johanna som utfört mesta arbetet fick minst av alla. Och att hennes man inte förde hennes talan bättre än så! Det mesta av älgen gick till Rigåsen och Anderberget. Den allmänna åsikten var att hon borde ha fått hälften av älgen på sin lott.

Hur som helst var Johanna en skogarnas och de stora avståndens kvinna. Hon baxnade inte för strapatser som en senare tids generationer inte skulle våga sig på.

Nestor Lidin
1972

En närmare presentation av Nestor Lidin finns i Lidens Tidning juninumret (nr 3/2001) under rubriken "Personligheter på Dackebränna 3".

O. P. HÖGLIN - Slakteriaffär - Järkvisle
Köper och säljer Hudar och Skinn, Skånska grisar m. m.

NOTA

från

Lidensboda Gästgivaregård.

H. A. Hammarström.

Skidsnickare

Tillverkar på beställning extra prima
skidor i de mest gångbara typer av
Hickory, Lönn & Björk.

H. A. Hammarström, Lidensboda.
Skidsnickare

BORTGLÖMDA FÖRETAG?

Du som vet något om de tre verksamma
företagen för 100 år sedan,
kontakta gärna
Arne Johansson,
0692-210 75.
Kanske kan det bli ett
uppföljande reportage.

Tack Sören Nilsson, Bispgården,
för lånet av bildmaterialet!